

DEİK

MALEZYA EKONOMİSİ VE TÜRKİYE İLE İLİŞKİLERİ

Adres : İstiklal Caddesi 286/9 Beyoğlu 34430 İstanbul
Tel : 0.212.243 41 80
Faks : 0.212.243 41 84/245 05 21
Web Adresi : www.deik.org.tr

HAZİRAN 2003

ÜLKE PROFİLİ

Resmi Adı	: Malezya Federal Cumhuriyeti
Yönetim Şekli	: Meşruti Monarşi
Başkenti	: Kuala Lumpur
Bağımsızlık	: 1957 (Bugünkü sınırlara 1965 yılında ulaşılmıştır)
Yüzölçümü	: 3,320,113 Km2
Nüfusu	: 24.5 milyon
Kentsel Nüfus	: % 62.8 (2000)
Komşuları	: Tayland, Endonezya, Singapur, Brunei
Resmi Dil	: Malay Dili, Çince, İngilizce
Para Birimi	: Ringgit
Mali Yıl	: Takvim Yılı
Zaman Dilimi	: + 6 (Türkiye'ye göre)

GENEL DURUM

Malezya'nın Tarihi

Malezya yarımadasında Avrupalıların egemenlikleri, 1511 yılında Melaka'nın Portekizliler tarafından işgal edilmesiyle başlamıştır. Portekizlilerin egemenliği, Melaka'nın 1641 yılında Hollandalıların eline geçmesine kadar, 130 yıl sürmüştür, ardından Hollandalılar, Melaka'yı 180 yıl işgal etmiştir. İngilizler, 1795 yılında kısa bir süre kontrolleri altına almışlardır.

18. yüzyılın sonlarında, Hindistan'da bulunan İngilizlerin ticari ilgilerinin sonucunda, eyaletlerden Pulau Pinang, 1786 yılında Kedah sultanından almıştır. İngilizler, bu dönemde plantasyonlarda çalıştırmak üzere Hintlileri, Malezya'ya getirmişler, 1819 yılında ise Singapur'u Johor sultanından ele geçirmişlerdir. Bölge 1826 yılında, Pulau Pinang, Melaka ve Singapur'a birlikte "Straits Settlements" olarak adlandırılmaya başlanmıştır.

Bölgedeki ticari gelişmeye paralel olarak, 19.yüzyılın ortalarından itibaren Malezya yarımadasında yatırımlar artmış, yaşanan büyük ilerleme paralelinde bugün nüfusun önemli bir bölümünü oluşturan Çinliler kalay madenleri için getirilmiştir.

İkinci Dünya Savaşı ve Sonrası

1941 – 1942 yılında Malaya ve Borneo toprakları Japonlar tarafından işgal edilmiş ve bu işgal Eylül 1945'e kadar sürmüştür. Bu dönemde zayıflamaya başlayan Malay milliyetçilik hareketi 1945 yılından sonra tekrar canlanmış, 1946 yılında, halen ülkenin en büyük siyasi partisi konumunda bulunan Birleşik Ulusal Malay Organizasyonu (UMNO – United Malays National Organization) kurulmuştur.

Savaşın sona, kurulan İngiliz Askeri Yönetimi'nin ardından Straits Settlements dağılmış ve Singapur, krallık kolonisi olmuştur. İngilizler, 1946 yılında, Malezya yarımadasındaki 11 eyaletten oluşan Malay birliğini kurmuşlar ve böylece, hakimiyet eyalet sultanlarından İngiliz Krallığına geçmiştir.

Malay birliği, Malay milliyetçilerin sert muhalefetleri sonucunda, 1948 yılında bozulmuş, onun yerine, 1948 yılında Malay federasyonu anlaşması yapılmış ve İngiliz Yüksek Komiserliği ile Federal Yasama Meclisi oluşturularak; yetkiler önemli oranda eyaletlere devredilmiştir.

1948 – 1960 dönemi yönetim ve komünistler arasında sürdürülen mücadeleler ile olağanüstü hal altında geçmiş, 12 yıl süren mücadeleden sonra, 1960 yılında, olağanüstü hal kaldırılmıştır.

1955 yılında, yeni anayasa, kabul edilmiş; yönetim sorumluluğu, halkın seçilmiş temsilcilerine devredilmiştir. Aynı yıl Federal seçim yapılmış ve (UMNO), Malezya Çinlileri Birliği (Malayan Chinese Association – MCA) ile Malezya Hintlileri Kongresinden (Malayan Indian Congress - MIC) oluşan koalisyon 52 kişilik meclisin 51 üyesini kazandılar. UMNO'nun başkanı Tunku Abdul Rahman Putra Al-haj, ittifakın başkanı olarak Başbakan olmuştur.

1956 yılında, bağımsızlık konusunun el alınacağı bir konferans düzenlenmiş, 1957 yılında kadar İngiliz Milletler Topluluğu içinde, bağımsızlığı sağlayacak yeni anayasayı hazırlamak üzere anayasa komisyonu oluşturulmuş, bu Komisyon'un hazırladığı rapor sonucunda Koalisyon partileri ile İngiliz Devleti arasında yapılan görüşmelerin ardından 1957 yılı Ağustos ayında, Malezya Federasyon anlaşması imzalanarak, Tunku Abdul Rahman'ın Başbakanlığında bağımsızlık kazanılmıştır. 1962 yılında Sarawak ve Kuzey Borneo Malezya Federasyonu'na katılmıştır.

Malezya'nın bugünkü yapısının oluşmasına karşı ilk muhalefet, Endonezya ve Filipinler'den gelmiş, Borneo halkının Malezya'ya katılmak yönündeki arzusunu kanıtlayan Birleşmiş Milletler raporu sonucunda, 16 Eylül 1963 yılında bu günkü Malezya kurulmuştur. 1965 yılında ise Singapur, Federasyon'dan ayrılarak ayrı bir devlet olmuştur. Tunku Abdul Rahman, 1970 yılına kadar Başbakanlığı sürdürmüş ve daha sonra Tun Abdul Razak, Malezya'nın ikinci Başbakanı olmuştur. Tun Abdul Razak'ın ölümünden sonra, Tun Hussein Onn, 1976 yılında Malezya'nın üçüncü Başbakanı olmuştur. 1981 yılında ise, Malezya'nın dördüncü ve bugünkü Başbakanı Dato' Seri Dr. Mohathir Mohamad, ülkeyi yönetmeye başlamıştır. Ancak, Mohamad 2003 yılı ekim ayından itibaren, bütün devlet görevlerinden ayrılacağını bildirerek; yerine, bu günkü hükümette başbakan yardımcısı ve içişleri bakanı olarak görev yapmakta olan, Dato' Seri Abdullah bin Haji Ahmad Badawi'yi, aday göstermiştir.

Etnik Yapı ve Din

Malezya'da en kalabalık etnik kitle nüfusun % 49'unu oluşturan Malaylardır. Malaylar Singapur, Endonezya, Tayland ve Madagaskar'a da yayılmışlardır. Konuştukları Malayca Endonezya diline çok yakındır. Malezya'daki Malaylar Müslümandır. İkinci büyük etnik unsur % 35 orana sahip olan Çinlilerin içinde az sayıda Müslüman olmakla birlikte, çoğunluğu Budist, bir bölümü Hıristiyandır. Nüfusun % 10 oranında bulunan Hintlilerin de de küçük bir bölümü Müslüman olmakla birlikte genellikle Hindu dinine mensuptur. Çinliler ve Hintliler Malezya'nın yerlisi değildir. Yönetimde ve hayatın pekçok alanında nüfusun çoğunluğunu oluşturan Malaylar ve Borneo Adası'nda yerleşik bulunan yerliler, ülkenin gerçek sahibi kabul edildiklerinden "Bumiputra" olarak adlandırılırlar ve pekçok avantaja sahiptirler. Ayrıca ülkede % 3.1 oranında Javali vardır. Geriye kalan nüfusu şu etnik unsurlar oluşturur: Minangkabu (% 0.8), Sama (% 0.8), Melanau (% 0.4), Güney Asyalı (% 0.35), Bugi (% 0.2), Kalabit, Hui, Molbog.

Coğrafi Konumu ve İklim

Güneydoğu Asya ülkelerinden olan Malezya, kuzeyden Tayland, Güney Çin Denizi ve Brunei, doğudan Selebes Gölü, güneyden Endonezya, Singapur ve Malakka Bogazı, batıdan Hint Okyanusu'yla bitişik olan Andaman Denizi'yle çevrilidir. Akarsu bakımından oldukça zengindir. En önemli akarsuları Rejang, Ketantan, Sai Perak ve Sai Rompin ırmaklarıdır. Malezya toprakları iki büyük kara parçasıyla, bunların arasındaki Güney Çin Denizi içinde yer alan adalardan meydana gelir. İki büyük kara parçası Batı ve Doğu Malezya'dır. Batı Malezya bir yarımada şeklindedir ve ince bir kara bağlantısıyla Tayland'a bağlıdır. Doğu Malezya, büyük bir kısmı Endonezya hâkimiyetinde olan Borneo adasının içindedir.

Malezya'da tropikal iklim hüküm sürmekte, sıcaklık yıl boyunca 22 derece ile 33 derece arasında değişmektedir. Malezya'da eylül ayı ile nisan ayı arası, yağışlı ve

diğer dönem kuru olmak üzere, iki mevsim bulunmaktadır. Nem oranı, yağmur mevsiminde % 90 seviyelerine çıkmaktadır.

Para Birimi ve Döviz Kuru

Malezya ulusal parası Ringgit Malaysia (RM) olup, her türlü döviz bankalarda ve döviz bürolarında bozdurulabilmekte ve ülkede her türlü kredi kartı kullanılabilir. 2 Eylül 1998 tarihinden itibaren, Malezya ulusal parası ringgitin ABD Doları karşısındaki değeri 1 \$ = 3.8 RM. olarak sabitlenmiştir.

Ulaşım

Malezya'nın büyük bir bölümünde gelişmiş kara, deniz ve hava yolu ile ulaşım imkanları bulunmaktadır. Malezya yarımadasının batı kıyısı boyunca, Singapur'dan Tayland'a kadar uzanan paralı otoyol bulunmasına rağmen, doğu kıyısında bu tür altyapı bulunmamaktadır. Malezya'da yük ve yolcu taşımacılığının % 90'ı karayoluyla gerçekleştirilmektedir. Malezya'da 2,000 Km. uzunluğunda demir yolu bulunmaktadır. 1998 yılında faaliyete geçen Kuala Lumpur Uluslararası Hava Alanı, yıllık 100 milyon yolcu kapasiteli olup, 40'dan fazla hava yolu şirketi ile dünyanın değişik bölgelerinden Malezya'ya ulaşmak mümkündür. Hava limanı Kuala Lumpur'a yaklaşık 50 Km. uzaklıktadır. Malezya'da altısı federal olmak üzere 16 liman bulunmaktadır. Denizyolu ile en yakın Klang Limanı vasıtasıyla Malezya'ya giriş yapılmaktadır. Anılan limanın Kuala Lumpur'a yaklaşık 50 km uzaklıktadır. Ayrıca Kuala Lumpur'a Singapur ve Tayland üzerinden kara ve demir yolu ile ulaşmak mümkündür.

Yönetim Biçimi ve İdari Yapı

Malezya meşruti monarşi adı altında parlamenter demokratik bir sistemle yönetilmektedir. Toplam 13 eyalet ve üç özerk bölgeden oluşmaktadır. Eyaletlerin 11'i Malezya Yarımadası'nda, ikisi Borneo Adası'nda yer almaktadır. Malezya Yarımadası'nda bulunan Perlis, Kedah, Kelantan, Terengganu, Pahang, Perak, Selangor, Negeri Sembilan ve Johor eyaletlerinde Sultan bulunmakta, Pulau Pinang, Melaka, Sabah ve Sarawak Eyaleti ise Vali tarafından yönetilmektedir. Batı Malezya'da bulunan dokuz eyaletin sultanlarından biri, diğer sultanlar tarafından beş yıllığına kral yani "yüce baskan" seçilir. Halen Perlis Sultanı Syed Putra Jamalullail Malezya Kralı'dır. Kral ve Sultanlar başlarında buldukları eyaletlerde dini kurumların başı kabul edilirler ve yetkileri daha ziyade törenseldir. Kral, Parlamento ve Bakanlar Kurulu'nun önerileri doğrultusunda ülkeyi, yönetir. Başbakan'ı atar ve başbakanın önerisine karşın parlamentonun feshi önerisini geri çevirebilir.

Siyasi Partiler

- **Birlesik Malay Milli Organizasyonu (UMNO):** Malezya'nın bağımsızlığından önce kurulmuştur. Hâlen ülkenin en büyük partisidir. Bağımsızlık sonrasında ilk hükümeti kurmuştur. Zaman zaman Malezya İslâm Partisi (PAS)'yle koalisyona girmiştir. Özellikle son yıllarda PAS'a karşı bazı eyalet seçimlerini kaybetmesi nedeni ile dinin önemini daha sık vurgulamaya başlamasına karşın Batı tipi bir laikliği benimsediği söylenebilir. UMNO'nun şu anki Genel Başkanı 1989'dan beri halen Başbakanlık makamında bulunan Mahatir Muhammed'dir.

- **Malezya İslâm Partisi (PAS):** Bağımsızlık sonrasında kurulacak devletin İslâmi yönünün ağırlıklı olmasını istemeleri nedeniyle UMNO'dan ayrılanlar tarafından 1951'de kurulmuştur.
- **Demokratik Hareket Partisi:** Daha çok Çinliler tarafından desteklenmektedir

MALEZYA EKONOMİSİ

	1998	1999	2000	2001	2002*
GSYİH (Milyar \$)	72.2	79.1	90.0	88.0	95.1
Kişi Başı GSYİH (\$)	3.257	3.608	3.848	3,788	-
Reel GSYİH Büyüme Hızı (%)	-7.4	6.1	8.3	0.4	4.2
Enflasyon (Ortalama TÜFE, %)	5.3	2.8	1.5	1.4	1.8
İhracat (Milyon \$)	71.883	84.097	98.429	87.981	91.966
İthalat (Milyon \$)	54.378	61.453	77.602	69.597	74.021
Cari Denge (Milyar \$)	9.529	12.604	8.488	7.287	6.018
Döviz Kuru**	3.92	3.80	3.80	3.80	3.80
Faiz Oranı	5.3	2.7	3.0	2.7	-
Toplam Dış Borç (Milyar \$)	42.4	41.9	41.8	44.6	49.0
Döviz Rezervleri (Milyon \$)	25.5	30.5	29.5	30.5	34.2

Kaynak: *The Economist Intelligence Unit*

- Tahmini, "" 1999'dan beri 1 ABD Doları = 3.8 Ringgit olarak sabitlenmiştir.

Genel Değerlendirme

Malezya son 30 yılda ekonomisini kauçuk, kalay, kereste, palm yağı ve diğer mineral - tarımsal ürünler ihracına dayalı geleneksel bir yapıdan, sanayi ve hizmetler sektörünün egemen olduğu bir yapıya kavuşturmayı başarmış ve bölgenin en önemli ekonomik aktörlerinden biri haline gelmiştir.

Bağımsızlığını kazandığı 1957 yılından 1970'yi yıllara kadar ithal ikameci bir politika ile yerel sanayiini dış rekabete karşı korumaya çalışan Malezya, 1970 – 80 arası dönemde ihracata dayalı bir büyüme stratejisi izlemiştir. 1980 – 85 arasında tekrar kısa bir süre ithal ikameci özellikler gösteren bir politika izlenmesinin ardından 1985'ten itibaren ekonomide büyük bir liberalizasyon ve ihracata yönelik sanayileşme politikası izlenmiş, bu dönemde ülkeye giren önemli oranda doğrudan yabancı sermaye de bu gelişmeyi olumlu yönde desteklemiştir. Bugün Malezya elektronik ürünlerde dünyanın en önemli üreticileri arasındadır.

1997 yılında Uzakdoğu ülkelerinde başlayıp Rusya ve diğer gelişmekte olan ekonomileri önemli oranda etkileyen Asya Finansal Krizi'nin en fazla etkilediği ülkelerin başında gelen Malezya, krizden büyük oranda etkilenen G.Kore, Tayland ve

Endonezya'nın aksine IMF tarafından önerilen politikaları reddederek kendi reçetesi ile krizden çıkmasıyla bu dönemde bütün dünyanın dikkatini üzerinde toplamıştır. Ülkenin son 20 yılına damgasını vuran en önemli siyasal ve ekonomik aktör olan ve Başbakanlık ve Ekonomi bakanlığı görevini 2003 yılı içinde halen yardımcısı pozisyonunda bulunan Badawi'ye devretmesi beklenen Mahathir Muhammed, bu dönemde ülkenin krize girmesinden sıcak para giriş ve çıkışını gerçekleştiren uluslararası spekülötörleri sorumlu tutarak IMF'in önerdiği faiz oranlarının yükseltilmesi, dalgalı döviz kuruna geçilmesi ve bankaların ve firmaların küçülmesine izin verilmesi gibi önlemler yerine Keynesçi bir ekonomik canlanma programı uygulamış, 1999 Eylül'ünde 1 doları 3.8 Ringgit'e sabitlemiş ve ülkeye döviz giriş ve çıkışlarını tamamen kontrol altına almıştır. Daha sonra zamanla azaltılan bu önlemlerin ardından 2000 yılında ülke krizin etkilerini büyük oranda atlatmayı başarmıştır. Daha sonra 11 Eylül 2001'de ABD'ye karşı gerçekleşen büyük terörist saldırının ardından tekrar sıkıntılı bir dönem yaşanan Malezya'da 2002'nin ikinci yarısından itibaren yeniden olumlu sinyaller gelmeye başlamıştır.

2002 yılında Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'nın % 45.3'ü sanayii, % 46.3'ü hizmetler sektöründen elde edilmiştir. İmalat sektörü büyüme yıllarında GSYH'daki payını arttırmakta, buna karşılık hizmetler sektörü daha dengeli bir büyüme göstermektedir. Malezya tüm hesaplarını 2020 yılında tam gelişmiş bir ülke olma hedefi doğrultusunda yapmaktadır.

Beş Yıllık Kalkınma Planları

Malezya'da resmi kalkınma stratejileri hazırlanan beş yıllık kalkınma planları ile açıklanmaktadır. Halen 2001 – 2006 dönemini kapsayan ve yılda ortalama % 7.5'lik bir büyüme oranı ile 2020 yılında Malezya'nın gelişmiş bir ekonomi olmasını hedefleyen 8.Beş Yıllık Kalkınma Planı (EMP) yürürlüktedir. Bu plana göre 2005 yılında İmalat sanayii % 35.8, tarım % 7 ve hizmetler % 55.1 oranında GSMH'ya katkıda bulunacaklardır.

Ancak belirlenen oranların yakalanması şimdilik mümkün görünmemektedir. 1996 – 2000 dönemini kapsayan ve yılda ortalama % 8 büyüme hedeflenen 7.Beş Yıllık Kalkınma Planı süresince ortalama büyüme % 4.7 olarak gerçekleşmiştir.

2003 bütçesinde aşağıda detayları verilen değişim sinyalleri EMP'de de değişiklikler yapılmasını gündeme getirmiştir. EMP'de bir önceki kalkınma planı döneminde yılda ortalama % 11.6 oranında azalan özel sektör yatırımlarının yılda ortalama % 19 oranında büyümesi öngörülmektedir.

Ekonomi Politikası'nda Değişim Sinyalleri

Eylül 2002'de Başbakan Mahathir Muhammed tarafından açıklanan 2003 yılı bütçesi geçmiş yıllara göre önemli değişiklikler içermektedir. Buna göre Malezya'da ekonomik büyüme, gereğinden uzun bir süre doğrudan yabancı sermaye yatırımları ve ihracata dayalı olarak gerçekleşmiştir. Artık yerel kaynakların ekonomik büyümeyi sağlaması istenmektedir. Zira en önemli ihracat pazarları olan ABD ve Japonya ekonomilerindeki en ufak değişiklik ülkenin büyüme oranlarını doğrudan etkilemekte, artan rekabet sonucunda doğrudan yabancı sermaye çekilmesi de giderek zorlaşmaktadır.

Başbakan Mahathir özel sektör yatırımlarının yıllık % 21'lik artışlar ile gerçekleştiği 1988 – 1998 dönemine dönülebileceği inancındadır. Bu amaçla devlet; turizm, eğitim, ulaşım

ve sağlık gibi sekt6rleri GSMH'ya daha fazla katkıda bulunabilecek şekilde destekleme kararı almıştır. Bu uygulama bütçe açığının kapatılmasını riske atabilecek olmasına rağmen uluslararası konjokt6r ekonominin canlandırılması için en uygulanabilir alternatif olarak g6r6lmektedir.

Milli Gelirin Yapısı

GSYİH'NİN DAĞILIMI (milyar \$)					
	1997	1998	1999	2000	2001
Tarım (Toplam içinde %)	31.3 (11.1)	37.7 (13.3)	32.6 (10.8)	29.3 (8.7)	28.5 (8.5)
Madencilik (Toplam içinde %)	19.4 (6.9)	19.1 (6.7)	23.1 (7.7)	37.4 (10.9)	36.0 (10.8)
İmalat (Toplam içinde %)	80.0 (28.4)	81.5 (28.8)	93.0 (30.9)	112.8 (33.0)	102.3 (30.6)
İnşaat (Toplam içinde %)	18.5 (6.7)	14.5 (5.1)	14.0 (4.7)	14.1 (4.1)	14.3 (4.3)
Hizmetler (Toplam içinde %)	143.7 (51.0)	147.9 (52.2)	153.6 (51.1)	164.3 (48.0)	169.9 (50.8)
GSYH	281.8	283.2	300.8	342.2	334.6

Kaynak: The Economist Intelligence Unit

Tarım ve Doğal Kaynaklar

Malezya'nın Hollanda ve İngiltere kolonisi olduğu d6nemlerde 6lkedeki en 6nemli ekonomik faaliyet, çok zengin kalay madenlerinin çıkarılması ve kauçuk 6retimi olmuştur. Bu d6nemde Malezya d6nyanın en b6y6k kalay konsantresi 6reticisi konumundadır. Daha sonra artan işçilik fiyatları ve uluslararası piyasalarda giderek d6şen kalay fiyatları nedeniyle 6retimde b6y6k d6ř6şler yaşanmasına rağmen bug6n Malezya d6nyada en fazla kalay işleyen 6lkelerden biri konumundadır ve her yıl kapasitesini kullanabilmek için 6nemli miktarda kalay ithal etmektedir. Kauçuk 6retiminde ise 1993 yılından itibaren Tayland ve Endonezya'nın gerisinde kalmış, daha 6nce kauçuk yetiştirilen alanların b6y6k b6l6m6nde daha y6ksek getirisi olan palm bitkisi 6retilmeye başlanmıştır. Malezya halen d6nyanın en b6y6k palm yağı 6reticisidir.

Petrol ve doğalgaz 6lkenin başlıca enerji kaynaklarından olup G6ney Çin Denizi'nde Terengganu ve Sabah kıyılarından çıkarılmaktadır.

Ayrıca son d6nemde sıkılaştırılan kontrollere rağmen Malezya halen d6nyada 6nemli bir kereste – tropik ağaç 6reticisidir. Yukarıda sayılan t6m 6r6nlerde katma değerin 6lke içinde kalmasını sağlamak 6zere kauçuk, gıda ve ağaç işleme, mobilya gibi bu 6r6nlerin kullanıldığı sekt6rler 6nemli oranda desteklenmektedir.

Malezya'nın başlıca tarımsal 6r6nlerinin yıllık 6retim miktarları aşağıda belirtilmektedir.

6r6nler	1997	1998	1999	2000	2001
Palm Yağı (milyon ton)	9.1	8.3	10.6	10.8	11.8
Kauçuk (milyon ton)	1.0	0.9	0.8	0.6	0.5
İşlenmemiş Tomruk (1000 m3)	31.161	21.672	21.776	23.074	19.736
Kakao (1000 ton)	106	90	84	70	58

Madencilik ve Maden İşleme

Mineral üretimi Malezya'nın toplam endüstriyel üretiminin % 22'sini oluşturmakta ve üretimin büyük bir bölümü petrol ve sıvılaştırılmış LNG olarak satılan doğalgazdan oluşmaktadır.

Malezya'da üretilen minerallerin yıllık üretim miktarları aşağıda belirtilmektedir.

Ürünler	1997	1998	1999	2000	2001
Ham petrol (1000 varil / gün)	714	725	691	681	666
Doğalgaz (milyon standart ft3)	3.926	3.722	3.952	4.367	4.542
Boksit (1000 ton)	279	160	223	-	-
Bakır (1000 ton)	81	62	21	-	-
Kalay (1000 ton)	5	6	7	6	5
Demir Filizi (1000 ton)	271	376	337	-	-

Petrol

Son yıllarda ham petrol üretiminin % 63'ü Malezya Yarımadası'nda, % 23'ü Sarawak ve % 14'ü Sabah'ta gerçekleştirilmektedir. Malezya'da günde ortalama 520.000 varil petrol işleyen altı rafineri bulunmakta, bunlar ülkenin petrol ürünleri talebinin % 80'ini karşılamaktadır. 2000 yılında Sabah'ta yeni bir petrol yatağı bulunmuştur.

Ülkede son yıllarda petrol üretiminde yaşanan düşüş nedeniyle devlete ait petrol ve doğalgaz şirketi PETRONAS yurtdışındaki petrol arama ve çıkarma faaliyetlerine hız vermiştir. Halihazırda şirket Suriye, Türkmenistan, İran, Pakistan, Ç.H.C., Vietnam, Burma, Cezayir, Libya, Tunus, Sudan ve Angola'da faaliyetlerini sürdürmektedir ve 2001 yılında gelirinin 1/3'ünü yurtdışındaki faaliyetlerinden elde etmiştir.

Doğalgaz

Son yıllarda ham petrol üretiminde görülen yavaşlamaya karşın doğalgaz üretimi giderek artmaktadır. Üretim 1997 – 2001 döneminde ortalama % 15 artmıştır. 2001 yılında doğalgaz üretimi enerji üretiminde gaz kullanımının artırılması nedeniyle % 4 oranında yükselmiştir. Halen ülkede enerji ihtiyacının % 72'si doğalgazdan karşılanmaktadır. Sıvılaştırılmış doğalgaz ihracına olan talep, en önemli alıcılar olan Japonya ve Tayvan ekonomilerindeki durgunluk nedeniyle son dönemde çok yüksek değildir. 2001'de Terengganu'da yeni bir doğalgaz üretim bölgesi operasyona alınmıştır. 2003 yılındaki üç yeni alanın ardından, 2003'de beş yeni bölgede üretimin başlaması beklenmektedir.

Halen doğalgaza ilişkin faaliyetlerin önemli bir bölümü Tayland Körfezi'nin alt kısmında bulunan Malezya – Tayland Ortak Gelişim Bölgesi (JDA)'nde yapılmaktadır. Daha önceleri iki ülke arasında bir anlaşmazlık konusunu olan bölgede ortak faaliyet göstermek üzere kurulan JDA'da PETRONAS ve Tayland petrol Otoritesi (PTT) eşit hisseye sahiptir. İki ülke 1999 yılında bu bölgede üretilen doğalgazın her iki ülkeye de eşit olarak dağıtılacak şekilde bir boru hattı aracılığıyla Tayland'da Songkla ve Malezya'ya getirilmesi üzerinde anlaşmalarını açıklamışlardır. Ancak daha sonra projenin Songkla'nın yerel halkı tarafından protesto edilmesi üzerine 2002 yılında Tayland Hükümeti boru hattı güzergahının bir ölçüde değiştirileceğini açıklamıştır.

2000 yılında dünya sıvılaştırılmış doğal gaz üretiminin % 15'i Malezya'da gerçekleşmiştir. Asya Finansal krizi sırasında yaşanan düşüşe rağmen bu ürüne talep giderek yükselmektedir. Bu nedenle Sarawak'ta bulunan Bintulu Sıvılaştırılmış Doğal Gaz tesisinin bir parçası olarak MLNG Tiga ünitesinin yapılması amacıyla Şubat 2000'de uluslararası bir konsorsiyum ile anlaşma imzalamıştır. Bu tesisin 2003 yılında bitmesi planlanan tesis yıllık 23 milyon mt kapasitesi ile dünyanın en büyük sıvılaştırılmış doğalgaz tesisi olacaktır. Tesiste üretilen ürünün önemli bir bölümü Tokyo Elektrik İdaresi (TEPCO) Tokyo Gaz, Chubu Elektrik gibi anlaşmalı kurumlara satılacaktır.

Malezya'nun yıllar itibarıyla enerji üretimine ilişkin bilgi aşağıda sunulmaktadır;

ENERJİ	1997	1998	1999	2000	2001
Çıkarılan Ham Petrol (günlük 000 varil)	714	725	691	681	666
Doğal Gaz Üretimi (m3 ft)	3.926	3.722	3.952	4.367	4.542
Kömür Üretimi (000 ton)	100	350	309	383	-
Hidroelektrik enerji (m kws)	58.674	60.487	62.546	-	-

Kaynak: *The Economist Intelligence Unit*

Kalay ve Diğer Mineraller

1980'lerin ortalarından itibaren azalan kalay üretimi Malezya'da madencilik faaliyetlerinin giderek yavaşladığının bir göstergesidir. 2001 yılında toplam kalay üretimi bazı madenlerin kapatılmasının bir sonucu olarak bir önceki yıla göre % 21 oranında azalarak 4.972 ton olarak gerçekleşmiştir. 1990'da 141 üniteye yapılan üretim bugün 30 üniteye yapılmaktadır. Malezya'daki diğer önemli maden üretim işletmeleri Sabah'taki Mamut bakır madenidir. Ayrıca demir filizi ve boksit de üretilmektedir.

İmalat Sanayi

İmalat sanayii ürünleri ülke ihracatının % 85'ini oluştururken, sadece elektronik ürünler ihracatı 1985 ve 2001 yılları hariç, son 25 yılda her yıl iki haneli oranlarla büyümüştür. Ancak elektronik ürün ihracatı büyük oranda ithal girdilere bağlıdır ve global ekonomik değişimlerden doğrudan doğruya etkilenmektedir. Özellikle ABD ve Japonya ekonomilerinde meydana gelen en ufak bir değişiklik Malezya'nın toplam ihracatını büyük ölçüde etkilemektedir. Son yıllarda Çin gibi Malezya'yı çok zorlayan rakiplerin uluslararası arenada varlıklarını giderek daha fazla hissettirmeleri yönetimi ihracatın büyük oranda bu tek kaleme bağlı olmasını azaltma yönünde çaba sarfetmeye itmektedir. Bunun dışında mal ve hizmet ürünleri ihracatının nominal GSYH'ya oranı % 117 ile uluslararası ortalamaların çok üzerindedir.

Bazı temel imalat sanayii ürünleri üretimindeki yıllar itibarıyla görülen değişim aşağıdaki tabloda verilmektedir;

Belli Başlı Ürünlerin Üretiminde Yıllar İtibarıyla Değişim (%)					
	1997	1998	1999	2000	2001
Kimyasal Ürünler	24.5	-1.8	17.1	15.1	-7.6
Elektrikli Ürünler	-1.7	-14.8	2.7	28.7	-1.9
Elektronik Ürünler	22.8	-4.2	21.2	44.8	-20.1
	9.8	-2.7	24.7	11.7	7.7
Gıda	3.8	-2.1	5.7	16.2	4.4
Metal Olmayan Mineral Ürünler	10.1	-26.5	2.6	20.5	9.7
Ağaç Ürünleri	-1.6	-11.3	-7.3	4.0	1.3
Tekstil	5.3	-5.3	4.0	8.7	-8.5
Tütün Mamulleri	19.9	-9.1	-15.5	75.3	-6.0
Ulaşım Araçları	14.3	-52.2	53.5	19.1	20.6
Temel Metaller	13.1	-29.1	29.5	16.6	0.0
Kauçuk Ürünleri	3.4	7.8	3.6	4.0	3.3
Metal Ürünler	11.9	-17.2	-1.1	33.8	4.0
Petrol Ürünleri	8.9	-11.5	-0.3	19.9	19.3
İçecek	-0.2	-11.9	-2.6	6.0	4.4
Tüm İmalat Sanayii	12.4	-10.2	12.9	25.0	-6.4

Malezya ekonomisinde son 20 yılda görülen en önemli gelişmelerden biri sermaye yatırımlarında görülen azalmadır. Yaşanan iki önemli kriz ve giderek bölgedeki Çin, Vietnam gibi rakip ülkelere kayan doğrudan yabancı sermaye yatırımlarındaki azalma yatırımların GSMH'daki payını giderek düşürmektedir. Yatırımlardaki azalmanın sürdürülebilir ekonomik büyümeyi tehlikeye düşüreceğini gören Hükümet, 1997 krizinin etkilerini azaltmak üzere son dört yılda kamu harcamalarını büyük oranda arttırmış, 2003 yılında da özel sektör yatırımlarını destekleme önlemleri almaya başlamıştır. Bu durum, 1998 yılından beri devam eden cari açığı 2005 yılına kadar kapatma kararı ile çelişir görülmüştür.

İnşaat

1997 – 98 krizi inşaat sektörü için bir dönüm noktası olmuştur. Kriz öncesi dönemde gayrimenkul getirilerinin yüksek olması, sektördeki yüksek özel sektör ve kamu talebi, hızlı ekonomik büyüme ve sektöre ulusal ve uluslararası kaynaklardan kredi bulma kolaylıkları nedeniyle inşaat sektörü GSMH'ya yüksek oranda katkıda bulunan sektörlerden biri konumundaydı. 1994 – 96 döneminde ortalama % 15.2 büyüyen sektör 1997 yılında büyük projelerin bitirilmesinden ve arz fazlasından kaynaklanan nedenlerle % 10.6 büyümüştür. Krizin ardından özel sektör yatırımlarının durması ile sektör 1998'de % 24, 1999'da % 4.4 küçülmüştür. 2000 yılında ekonomide görülen canlanma ve temelde devletin artan kamu harcamaları nedeniyle sektör % 1, 2001'de ise % 2.3 oranında büyümüştür.

Yarı İletkenler ve Elektronik

Ülkenin son 20 yıldaki en önemli ihraç ürünü yarı iletkenler ve elektronik ürünleridir. 2002 yılı itibarı ile bu ürünlerin toplam ihracatı 40.6 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Ülkedeki yabancı sermaye yatırımlarının büyük bir bölümünün de bu sektörde yoğunlaşması geçtiğimiz yıllarda ihracatın düzenli olarak artmasına neden olmuştur. Ancak bu sektörün uluslararası ekonomik durgunluktan doğrudan etkilenmesi ve ithal girdilere bağımlılığı nedeniyle Hükümet yarı iletken – elektronik ihracatında yerel

girdi oranının artırılması ve tek ürüne bağımlılığın azaltılması yönünde girişimlerde bulunmaktadır.

Otomotiv

Malezya'nın ekonomik gelişmesine önemli katkıda bulunan sektörlerin başında gelmektedir. Başlangıçta ithalata bağımlılığı azaltmak amacı ile montaj sanayii kurulması ile başlanan çalışmalar daha sonra montaj sanayiindeki yerli parça kullanımının artması, en sonunda ise Malezya ulusal otomotiv endüstrisinin kurulması ile devam etmiştir. İlk ulusal otomobil projesi olan "Perusahaan Otomobil Nasional Berhad (PROTON)" un başarıya ulaşması üzerine, 1000 cc'nin altında binek araçlarının üretilmesi amacıyla ikinci ulusal otomobil projesi olan "Perusahaan otomobil Kedua Sdn Bhd (PERODUA)", ulusal motosiklet projesi "Motosikal Dan Enjin nasional (MODENAS), çok amaçlı araç projesi "Industri Otomotif Komersial (M) Sdn Bhd (INOKOM) ve TVR (M) Sdn Bhd tarafından ulusal spor araba projesi yürütülmüştür.

Yıllar itibarıyla Malezya'da üretilen motorlu araçlara ilişkin istatistiki bilgi aşağıda sunulmaktadır;

Yıllar	Yolcu Aracı	Ticari Araç	Motosiklet
1990	116.984	75.054	211.804
1991	136.184	81.099	229.865
1992	117.773	35.054	242.374
1993	123.621	34.949	265.551
1994	157.536	43.834	284.129
1995	227.634	61.128	318.603
1996	280.944	92.728	347.635
1997	335.030	108.140	358.093
1998	128.979	18.370	228.847
1999	239.647	26.171	269.586
2000	282.103	33.752	255.731
2001	327.447	37.623	234.747
2002*	359.934	42.727	135.971

- Ocak – Temmuz Dönemi
- Kaynak : Malezya Otomotiv Kurumu

Tekstil

Tekstil sektöründeki faaliyetler 1950'li yıllarda Johor Bahru'da iç pazar için küçük tezgahlarda pamuklu kumaş üretimi ile başlamıştır. 1970'lerden itibaren işsizlik sorununu çözmek üzere ülkeye yabancı sermaye girişlerine izin verilmesinin ardından çok sayıda Japon, Hong Kong ve diğer bölge ülkelerinden tekstil firmaları Malezya'ya yatırım yapmaya başlamışlardır. Hala imalat sanayiinde istihdamın önemli bir bölümü tekstil ve konfeksiyon sektöründen sağlanmaktadır. 2001'de ayakkabı ile birlikte tekstil ve konfeksiyon sektörü toplam 9 milyar dolar tutarında ihracat gerçekleştirmiştir. Tekstil sektörünün yoğun olduğu bölgeler Johor, Selangor, Pulau Pinang, Perak ve Kuala Lumpur'dur.

Finans

Malezya'da son derece gelişmiş bir finans sektörü bulunmaktadır. Merkez Bankası (Bank Negara Malaysia), bankacılık ve sigortacılık kuruluşlarının koordinasyonundan ve denetiminden sorumludur. Malezya'nın bankacılık sektöründe aşağıdaki kuruluşlar faaliyet göstermektedir:

- lisanslı, 10 civarında yerli ticari banka ve şubeleri;
- yabancı bankalar ve yabancı bankaların temsilcilikleri;
- tacir bankalar ve uluslararası şubeleri;
- leasing faaliyetleri ve konut kredileri için finans sağlayan finans şirketleri;

Ayrıca islami bankacılık ve kredi kurallarına göre, her türlü bankacılık faaliyetinde bulunan, İslam bankaları da mevcuttur. Bu bankaların 2001 yılı sonu itibarı ile toplam bankacılık sektörü içindeki payları % 8.2'dir.

Malezya'nın sanayi ve ticari faaliyetleri için finansman sağlamak üzere kurulmuş bankalar ve finans kuruluşları arasında Malaysian Industrial Development Finance Berhad (MIDF), Malaysian Industrial Estates Sdn Bhd (MIEL), Bank Pembangunan Malaysia Berhad, Bank Industri Malaysia Berhad, Sabah Development Bank Berhad, Borneo Development Corporation (Sabah – Sarawak) ve Export – Import Bank of Malaysia (Exim Bank) sayılabilir. Malaysia Export Credit Insurance Berhad, ihracat kredi sigortası hizmeti sağlamaktadır. Ayrıca Malezya'nın özerk bölgelerinden biri olan Labuan'da, 1990 yılında kurulan uluslararası denizaşırı finans merkezinin dışında kısa vadeli fonları kabul eden iskonto kurumları (discount houses) ve faktoring şirketleri, ulusal yatırım bankası, yatırım ve emeklilik sigortaları ile sigorta şirketleri faaliyet göstermektedir. Ulusal Yatırım Bankası, Malezya Maliye Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyet göstermektedir. Tasarruf ve emeklilik fonları, ulusal tasarrufların, uzun süreli alt yapı projelerinin finansmanına kanalize edilmesinde önemli rol oynamaktadır. Malezya'da tasarruf ve emeklilik amacıyla faaliyet gösteren dört önemli fon; EPF – Çalışan Tasarruf Fonu, the Sosyal Güvenlik Kurumu (SOCSSO), Silahlı Kuvvetler Fonu (AFF) ve Emeklilik Güven Fonu'dur. (PTF)

Malezya'da; 10 adedi yabancı ve 51 adedi yerli olarak kurulmuş olan, toplam 61 adet sigorta şirketi, ayrıca 2 adet de islami sigorta şirketi bulunmaktadır.

Asya finansal krizinin ardından ülkedeki bankacılık sektörü yeniden yapılandırılmış, sektöre sıkı kontrol getirilmiş, finansal kurumlar ve sermaye piyasaları için uzun vadeli hedefler konmuştur. Kriz öncesi yüksek kar oranları ile çalışan sektörde krizin ardından kar marjları büyük ölçüde düşmüştür.

Malezya finans sektörünün diğer ülkelerde görülmeyen en farklı özelliği "bumipatra" sınıfına, önceliği bulunan sektörlerle, düşük bedelli konut projelerine ve küçük ölçekli işletmelere "uygun oranlarda kredi" verilmesinin bir zorunluluk olmasıdır. Hükümet ayrıca finans sektörüne genel makroekonomik yapı doğrultusunda kredilendirme hedefleri koymakta, geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi bu hedeflerin yakalanmaması durumunda da yaptırımlar uygulamakla tehdit etmektedir. 2001 yılında bu kredilerin oranı % 3.4 ile % 8'lik hedefin çok altında gerçekleşmiştir. 2002'de yine % 8'lik hedefin tutturulabilmesi mümkün görünmemektedir. Eylül 2002'de başbakan Mahathir bankaların agresif bir kredilendirme politikası sürdürmemeleri halinde bankaların zorunlu munzam karşılık oranının yükseltilebileceği uyarısını yapmıştır.

Kriz öncesi dönemde bankacılık sektöründe krediler, ekonomik büyümeyi finanse edebilmek için yılda ortalama % 30 gibi, ekonomik büyüme oranının çok üzerinde bir oranla artmıştır. 1997'de toplam kredilerin GSYH'ya oranı % 170 ile dünyanın en yüksek oranlarından birine ulaşmıştır. Bu kredilerin büyük bir bölümü sermaye piyasalarındaki hisselerin karşılığında alınmış, düşen hisse değerleri ile geri ödenmeleri imkansız hale gelmiştir. Kriz başladığında ülkeden sıcak para çıkışları ile şüpheli alacaklar oranının hızla artması finans piyasasında büyük bir çöküşe neden olmuştur.

Krizle baş etmek üzere bankacılık sektöründe biri varlıkların kontrolü, diğeri de bankaların sermaye yapılarının güçlendirilmesi amacı ile oluşturulan iki kurum 2001 sonu itibariyle görevlerinin büyük bir bölümünü tamamlamıştır. Bazı büyük finansal kurumların yeniden yapılandırılmayı tamamlayamamaları nedeniyle 2002 sonunda yeni bir borç yapılandırma kurumu kurulmuştur. 2001'de ekonomide görülen durgunluk nedeniyle şüpheli alacakların oranı tekrar artmaya başlamış, 2000'de % 9.6 olan bu oran 2001'de % 11.5'e yükselmiştir. Şüpheli alacakların % 41 gibi büyük bir bölümü halen gayrimenkul sektöründen kaynaklanmaktadır. Ancak bankaların sermaye yapılarının iyileştirilmesi ile bankalar artık krizler ile daha kolay baş edebilir duruma gelmiştir.

Hükümet finansal krizi aynı zamanda bankacılık sektörünün yeniden yapılandırılması için bir fırsat olarak görmüştür. Sektörün uluslararası kredibilitesini ve rekabet gücünü arttırmak amacı ile birleşmelerin zorunlu olduğunu düşünen Hükümet, 58 olan yerel banka, ticari banka ve finans şirketleri sayısını 2002'de 10'a düşürmüştür, 2001 yılında da yeniden yapılandırmaya yönelik faaliyetlerini devam ettirmiştir. Mart 2001'de Malezya Merkez Bankası (Bank Negara Malaysia) bankacılık ve sermaye piyasalarına ilişkin son derece detaylı 10 yıllık bir "Finans Sektörü Master Planı" açıklamıştır.

Hükümet'in 1998 yılında uyguladığı döviz ve sermaye çıkış kontrolleri Kuala Lumpur'un bölgesel bir finans merkezi olma planlarını büyük ölçüde bitirmiştir. Bu kısıtlamalar kademeli olarak zaman içinde kaldırılmış, ancak izleri henüz tam anlamıyla silinmemiştir.

Diğ er Hizmet Sektörleri

Finansın da içinde bulunduğu hizmet sektörü Malezya GSMH'sının 2001 yılında % 56'sını sağlamıştır ve hızla büyümektedir. ihracat artışına bağlı büyümenin yaş andığı yıllarda imalat sanayiinin gerisinde kalmakla birlikte hizmet sektörü, diğ er sektörlere oranla çok daha istikrarlı bir grafik çizmektedir. Sektörü genel anlamda ara hizmetler (% 21.7) ve son kullanıcı hizmetleri (% 34.1) olarak iki grupta toplamak mümkündür. Ara hizmetler grubunda finans, ulaşım, depolama, iletişim, sigorta, gayrimenkul, vb hizmetler yer alırken toptan ve perakende satış, otel ve restoranlar, devlet hizmetleri ve diğ er servisler ikinci grupta yer almaktadır.

Ara hizmetler grubundaki büyüme geçtiğimiz yıllarda finans ve gayrimenkul sektörlerindeki gelişmeler doğrultusunda dalgalı bir seyir izlemiş, ancak son üç yılda ortalama % 6.5 oranında büyümüştür. Son kullanıcı hizmetleri ise hükümet harcamalarındaki artış nedeni ile son üç yılda dengeli bir seyir izleyerek yılda % 3.9 oranında büyüme göstermiştir.

EMP'de 2001 – 2006 döneminde turizm gelirlerinde yıllık % 9.5 oranında bir artış hedeflenmektedir. Bu oran 2002 yılında % 47.5 ile çoktan geçilmiş olmasına karşın Ekim 2002'de Bali Adası'na gerçekleştirilen terörist saldırı ve en son Çin'in Guangdong

Bölgesi'nde başlayarak Kanada dahil pekçok ülkede görülen Atipik Solunum Yolları Enfeksiyonu (SARS) nedeniyle 2001'de ulaşılan büyüme oranlarının tekrarlanması şimdilik mümkün görünmemektedir. Ancak turizmde son yıllarda önemli gelişmeler yaşanmış, turizm ve tanıtım etkinlikleri çeşitlendirilmiş, özellikle SARS hastalığına kadar ülkeye gelen Çinli turist sayısında önemli artışlar meydana gelmiştir.

Bölgesel Farklılıklar

Malezya'da ekonomik etkinlikler daha çok Güney Çin Denizi'nin batısında yer alan Malezya yarımadası'nın batı bölümünde gerçekleştirilmektedir. 19. yüzyılda kalay madenciliği ve plantasyonlardaki ekonomik aktivitelerin başladığı Selangor, Perak ve Jahor bölgeleri halen imalat sanayiinin en yoğun olduğu yerlerdir. Selangor Eyaleti'nin merkezinde başkent Kuala Lumpur ve sahil şeridi arasında kalan Penang ve Klang vadileri ihracata dayalı imalat sanayiinin merkezleri konumundadır. Penang'daki serbest bölgeler ihracat amaçlı çokuluslu elektronik firmalarının yatırımların yoğunlaşmasına sahne olurken, Klang'da genel imalat sanayii çok gelişmiştir.

Beş Yıllık Kalkınma Planları ile yine ülkenin doğusunda yer alan Kedah, Negeri, Sembilan ve Malacca eyaletlerinde yürütülen endüstriyel yatırımlar ile bu bölgelerin de gelişmesi amaçlanmıştır. Bu bölgede Batı kıyılarına göre kırsal alan olarak kabul edilebilecek Kelantan, Terengganu ve Pahang'da ve iki Borneo eyaletinde (Sabah ve Sarawak) kereste gibi daha çok geleneksel ürünlerin işlenmesine yönelik tesisler bulunmaktadır.

Petrol ve doğalgaz üretim merkezleri daha çok açıktaki petrol yataklarına yakın kıyı bölgelerdedir. Terengganu ve Borneo Adası'ndaki Sabah'ta dolun tesisleri mevcuttur. Terengganu ve Pahang'da petrokimya tesisi, güneydeki Johor eyaletinde ise ülkedeki tüm sebze ve meyva üretimine kuru sağlayan bir kalay plaka tesisi bulunmaktadır. Tarımsal üretim hemen hemen bütün eyaletlerde yapılmaktadır.

Kelantan Eyaleti hala tarımsal üretim ile geçinmekte, ekilebilir alanların 2/3'ünde pirinç ve doğal kauçuk yetiştirilmektedir. Eyalet ayrıca toplam tütün üretiminin % 90'ını üretmekte, önemli bir tomruk ve orman ürünleri üretimi merkezi olmasına rağmen bu ürünlerin işlenmesine yönelik yeterince tesis bulunmamaktadır. Kelantan Eyaleti Malezya'nın geliri en düşük ve en yavaş büyüyen bölgesidir.

İşgücü

Malezya genel olarak tarımsal üretim için vasıfsız, yüksek teknoloji üretimi için vasıflı işgücü yetersizliği çeken bir ülkedir. Bu nedenle genellikle işsizlik oranı oldukça düşüktür. Ancak Asya Finansal Krizi ülkedeki işgücü piyasasını da derinden etkilemiş, 1997 yılında % 2.4 olan işsizlik oranı 2001 yılında % 3.6 olarak gerçekleşmiştir. Ancak Malezya otoriteleri % 4 ve altındaki işsizlik oranlarını işsizlik sorunu olmadığı biçiminde kabul etmektedir ve işsizliğin yükselmeye başladığı dönemlerde genellikle Endonezya ve Hindistan gibi bölge ülkelerinden Malezya'ya çalışmaya gelen kaçak işçileri sınır dışı ederek bu sorunu çözmeye çalışmaktadır.

Ancak özellikle son 10 yıldır yüksek teknolojiye yapılan yatırımlar nedeni ile ülkede yetişmiş işgücü sıkıntısı yoğun olarak yaşanmakta ve devlet işgücünün eğitilmesine yönelik projeleri büyük oranda desteklemektedir.

(000 kişi)	1997	1998	1999	2000	2001
Toplam Çalışan	8.819	8.572	8.870	9.271	9.535
Tarım, ormancılık, balıkçılık	1.468	1.430	1.427	1.408	1.406
Madencilik	42	42	41	41	42
İmalat Sanayii	2.375	2.196	2.343	2.558	2.547
Finans, sigorta, vb	429	421	474	509	575
Ulaşım ve iletişim	434	435	442	462	493
Kamu Hizmetleri	873	942	961	981	1.002
Diğer Hizmetler	2.322	2.341	2.433	2.558	2.699
İnşaat	876	765	749	755	772
İşsiz	219	277	308	301	357
Toplam İşgücü	9.038	8.849	9.178	9.573	9.892

Büyüme

Malezya ekonomisi, 2001 yılında yaşanan durgunluğun ve %0.4 büyümenin ardından 2002 yılında yakalanan % 4.2 ile yeniden büyüme trendine girmiş görünmektedir. 2003 yılında Economist Intelligence Unit (EIU) % 4.6 oranında büyüyeceğini tahmin etmekle birlikte bu oranının yakalanması ancak ABD ve Japonya ekonomilerinin performansına bağlıdır.

Enflasyon

2001 yılında % 1.4 olarak gerçekleşen enflasyon, ekonominin bir ölçüde toparlanmasının ardından 2002'de % 1.8 olarak gerçekleşmiştir. 2003 – 2004 döneminde enflasyonun ortalama % 1.3 olması beklenmektedir.

Döviz Kuru

1999 yılı Eylül ayında sabit kur uygulamasına geçilmiş, 1 Dolar, 3.8 Ringgit'e eşitlenmiştir. Daha sonra yapılan tüm eleştirilere, ihracatçıların kurun malezya'nın ihracatını olumsuz yönde etkilediğine ilişkin görüşlerine ve IMF önerilerine karşın bu uygulamasını halen devam ettiren Malezya'da 2003 yılında dalgalı kura geçilmesi olası görünmemektedir. Ancak koşulların olumlu gitmesi halinde 2004 yılında yeniden dalgalı kur uygulamasına geçilebileceği düşünülmektedir.

Bütçe

Hükümet önce Asya finansal krizinin etkilerinin azaltılması, ardından da 2001 yılında uluslararası ekonomik durgunluğun ihracata dayalı ülke ekonomisini derinden etkilemesini engellemek amacıyla bir dizi kamu harcaması programı yürütmüştür. 2001 – 2006 dönemini kapsayan 8.Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda öngörülen kamu harcamalarının % 67'si 2002 sonu itibarı ile yapılmış görünmektedir. Bu nedenle bütçe açık vermeye başlamıştır. Hükümet 2005 yılı itibarı ile bütçe açıklarını kapatmayı planlamaktadır.

Dış Borç

DIŞ BORÇ					
(Milyon Dolar)	1996	1997	1998	1999	2000
Orta ve Uzun Vadeli Borçlar	28.605	32.289	33.940	35.891	37.157
Kamu	15.702	16.808	18.155	18.929	19.090
Özel	12.903	15.482	15.786	16.961	18.067
Kısa Vadeli Borçlar	11.608	14.939	8.469	6.012	4.640
IMF Kredisi	0	0	0	0	0
Toplam Dış Borç	39.673	47.228	42.409	41.902	41.797
Toplam Dış Borç/GSYİH (%)	39.3	47.1	58.5	53.1	6.6

Kaynak: *The Economist Intelligence Unit*

Özelleştirme

Malezya ekonomisine son 25 yılda damgasını vuran Mahathir'in en çok üzerinde durduğu konulardan biri özelleştirme ve EMP'de de 2001 – 2006 döneminde özelleştirme faaliyetlerinin sürdürüleceği önemle vurgulanmaktadır.

Malezya'da 1980'ler boyunca özellikle "bumipatra" adı verilen Malaylar ve Malezya yerlilerinin ülke ekonomisinde ve kaynaklarında daha fazla söz sahibi olmasını amaçlayan bir dizi hızlı özelleştirme projesi yürütülmüştür. Bu dönemde gerçekleştirilen özelleştirmeler pek çok karlı şirketin politik nedenlerle endüstriyel bilgi veya uzmanlık sahibi olmayan ellere teslim edildiği yolunda haklı eleştirilere maruz kalmıştır. 1997 – 98 döneminde yaşanan ekonomik kriz de bu şirketlerin pek çoğunda önemli zararlar oluşmasına neden olmuş, bir önceki Ekonomi Bakanı Daim'in görevinden ayrılma gerekçelerinden biri olarak bu da gösterilmektedir.

Serbest Bölgeler

Malezya'da, ihracata yönelik üretim ve montaj faaliyetlerinde yoğunlaşan 14 serbest bölge faaliyet göstermektedir. Bunlar; Bayan Lepas, Prai, Prai Wharf, Batu Berendam, Tanjung Kling, Sungei Way, Ampang Hulu Klang, Telok Panglima Garang, Johor Port, Jelapang, Kinta Phase I ve I, Tanjung Gelang ve Sama Jaya'da bulunmaktadır. Serbest bölgelerde sadece gümrük idareleri bulunmakta olup, diğer bütün faaliyetleri, Malezya Gümrükler İdaresine bağlı Serbest Bölge Bölümü tarafından koordine edilmektedir.

MALEZYA'NIN ULUSLARARASI EKONOMİK İLİŞKİLERİ

DIŞ TİCARET

Malezya 1985'den sonra ekonomik liberalizasyon konusunda önemli adımlar atmış olmasına karşın hala pek çok sektörde yüksek gümrük oranları ile yerel sanayiini korumaya çalışan bir ülkedir. Ancak Asya – Pasifik Bölgesi'nde son yıllarda giderek hızlanan liberalizasyon sürecinde Malezya rekabet gücünü yitireceğinden çekinmekte, Çin'in doğrudan yabancı sermaye çekme konusunda gösterdiği başarı da Malezya'nın bu endişelerinde haklı olduğunu göstermektedir. 1 Ocak 2003 itibarı ile Güney-Doğu Asya Örgütü'nün kuruluşundaki ilk altı üyesi olan Brunei, Endonezya, Malezya, Filipinler, Singapur ve Tayland arasında bir gümrük birliği oluşturulması ile ilgili yürütülen çalışmaların bir parçası olarak pek çok üründe gümrük tarifelerini % 0 – 5'e

kadar düşürmüş ve ASEAN Serbest Ticaret Bölgesi (AFTA) yürürlüğe girmiştir. Ancak Malezya otomotiv sanayisini 2005 yılına kadar bu anlaşmanın dışında tutmuştur.

ASEAN Japonya, Ç.H.C. ve ABD ile ticaret anlaşmaları yapmayı düşünmektedir. Ancak Malezya, Tayland ve Singapur'un halihazırda Japonya ile Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA) olduğunu dile getirerek Malezya'nın da bir ikili anlaşma imzalaması gerektiğini belirtmiş ve 2003 Ocak ayında Japonya ile STA imzalamak üzere görüşmeler yapmaya başlamıştır. Ancak tarım gibi Japonya'da büyük hassasiyet gösterilen sektörler bu anlaşmanın dışında tutulabilecektir. Mahathir'in Ekim 2003'de emekli olmadan önce ülkedeki ikinci büyük yabancı sermaye kaynağı ve ABD'den sonraki en büyük ticari partneri Japonya ile bu anlaşmayı imzalamak istediği dile getirilmektedir. Malezya'nın yıllar itibarıyla başlıca ihraç ürünlerini gösterir tablo aşağıda verilmektedir; (milyon \$, fob)

Ürünler	1997	1998	1999	2000	2001
Elektronik Ekipman ve Parçaları	39.889	59.692	79.400	95.680	79.102
Elektrikli Makina ve Aletler	38.185	47.558	50.162	63.618	60.675
Yarı-iletkenler	40.887	54.483	65.485	71.111	60.530
Kimyasal Ürünler	8.137	10.627	11.105	15.011	14.879
Sıvılaştırılmış Doğalgaz	6.485	5.981	6.349	11.423	11.342
Ham Petrol	7.069	7.509	9.306	14.241	11.118
Ham Palm Yağı	10.817	17.779	14.475	9.948	9.876
Tekstil, Konfeksiyon, Ayakkabı	7.616	9.442	9.467	10.433	9.054
İşlenmiş Metal	5.661	8.255	7.862	8.618	8.692
Petrol ürünleri	3.372	3.129	4.513	8.131	8.408
Bilimsel Ekipmanlar	3.912	4.760	4.834	6.825	7.802
Ağaç ürünleri	6.490	5.982	6.984	6.801	6.017
Gıda, İçecek ve Tütün Mamulleri	4.470	5.495	5.554	5.717	5.948
Kauçuk Ürünleri	3.959	5.739	5.061	4.695	4.466
Oyuncak ve Spor Malzemeleri	2.265	2.888	3.005	3.447	3.411
Ulaşım Araçları	4.959	8.064	5.114	2.903	2.427
İşlenmemiş Kereste	2.776	2.526	2.807	3.020	2.273
Kauçuk	2.971	2.829	2.344	2.571	1.886
İşlenmemiş Tomruk	2.346	1.866	2.663	2.489	1.523
Toplam İhracat	220.890	286.563	321.560	373.270	334.420

Malezya'nın başlıca ithal ürünlerini gösterir liste aşağıda verilmektedir;

Ürünler	1997	1998	1999	2000	2001
Yarı-iletkenler ve Elektronik Ekipmanlar	92.572	95.630	107.573	139.313	117.034
Makina ve Sanayi Ürünleri	56.781	58.655	63.208	79.758	76.587
Kimyasal ürünler	15.379	16.275	18.790	22.371	20.725
Diğer İmalat Sanayii	11.616	11.885	12.873	17.659	16.025

Ürünleri					
Mineral Yakıtlar	6.413	6.992	7.489	14.973	14.697
Gıda, İçecek ve Tütün Mamulleri	10.745	11.110	11.555	12.102	13.234
Ulaşım Araçları	14.140	14.599	11.658	9.253	8.984
Yenilmez Hammaddeler	5.497	5.724	6.225	7.096	6.911
Hayvansal ve Bitkisel Yağlar	494	1.041	1.056	604	794
Toplam İthalat	220.936	228.124	248.478	311.459	280.691

Malezya'nın en fazla ithalat ve ihracat yaptığı ülkeler aşağıda verilmektedir;

Ülkeler	1997	1998	1999	2000	2001
ABD	41.124	62.130	70.391	76.579	67.672
Singapur	44.352	48.689	53.106	68.574	56.669
Japonya	27.484	30.237	37.289	48.770	44.503
Hong Kong	12.181	13.300	13.344	16.854	15.299
Hollanda	8.700	13.437	16.233	15.616	15.429
Tayvan	9.484	11.798	14.600	14.189	12.117
Tayland	7.925	9.059	10.481	13.485	12.768
G.Kore	7.049	6.517	9.498	12.464	11.157
İngiltere	7.294	10.328	12.067	11.566	8.779
Ç.H.C.	5.257	7.764	8.808	11.507	14.520
Toplam ihracat	220.890	286.563	321.560	373.270	334.420

Malezya'nın en önemli ithalat partnerleri ile yıllar itibarıyla dış ticaretine ilişkin göstergeler aşağıda verilmiştir.

Ülkeler	1997	1998	1999	2000	2001
Japonya	48.498	44.855	51.803	65.513	54.002
ABD	37.103	44.762	43.318	51.744	44.481
Singapur	28.994	30.944	34.817	44.696	35.313
Tayvan	10.575	11.647	13.259	17.511	15.932
G.Kore	11.352	13.126	12.974	13.926	11.240
Ç.H.C.	6.274	7.250	8.125	12.321	14.457
Tayland	8.680	8.832	9.377	11.987	11.121
Almanya	9.715	9.019	7.703	9.282	10.415
Endonezya	4.129	5.778	6.677	8.623	8.517
Hong Kong	5.399	5.943	6.250	8.557	7.191
Toplam İthalat	220.936	228.124	248.477	311.459	280.691

YABANCI YATIRIMLAR

2001 yılı sonunda Çin'in Dünya Ticaret Örgütü'ne üye olmasının ardından bölgeye giren yabancı sermaye yatırımlarının Çin'e kaymasından diğer ASEAN ülkeleri ile birlikte çekinen Malezya'nın bu çekincelerinde haklı olduğu görülmektedir. 1988 – 1990 döneminde yılda ortalama 4.4 milyar dolar ile dünyanın en fazla doğrudan yabancı sermaye alan 8. ülkesi konumunda bulunan Malezya 1998 – 2000 döneminde yılda ortalama 1.2 milyar dolar ile 44.sıraya gerilemiş ve son 20 yıldır ilk kez "En Fazla

Doğrudan Yabancı Sermaye Çeken İlk 25 Ülke” listesinden çıkmıştır. Ancak 2002 yılının ilk üç çeyreğinde doğrudan yabancı sermaye girişleri 2001 yılına göre büyük bir artışla 2.447 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. Buna göre 1995 – 2002 ilk üç çeyreği arasında ülkeye giren toplam yabancı sermaye miktarı 32.8 milyar Dolar’a ulaşmıştır.

1997 – 2001 döneminde Malezya ve diğer bölge ülkelerine yapılan doğrudan yabancı sermaye girişlerini gösterir tablo aşağıda verilmektedir.

Ülke (milyon \$)	1997	1998	1999	2000	2001
Malezya	6.324,0	2.714,0	3.895,3	3.787,6	553,9
Endonezya	4.677,0	-356,0	-2.745,0	-4.550,0	-3.277,0
Ç.H.C.	44.237,0	43.751,0	40.319,0	40.772,0	46.846,0
Tayland	3.626,0	5.143,0	3.561,0	2.813,0	3.759,0
Filipinler	1.249,0	1.752,0	578,0	1.241,0	1.792,0
Vietnam	2.587,0	1.700,0	1.483,9	1.289,0	1.300,0
Singapur	10.746,0	6.389,0	11.803,2	5.406,6	8.608,8
Hong Kong	11.368,2	14.770,2	24.595,6	61.937,9	22.834,3
G.Kore	2.844,2	5.412,3	9.333,4	9.283,4	3.198,0

Kaynak : UNCTAD

Ülkeler İtibarıyla Doğrudan Yabancı Sermaye Girişleri (milyon \$)

	1995 - 2001
ABD	8.749,0
Japonya	3.328,0
İngiltere	2.330,3
Belçika	509,4
Danimarka	303,5
Fransa	234,5
Hong Kong	1.003,3
Ç.H.C.	105,7
Endonezya	243,8
Almanya	3.324,7
Tayvan	662,2
Hollanda	65,9
Singapur	6.072,0
Avustralya	345,6
Toplam	30.385,6

TÜRKİYE - MALEZYA TİCARİ VE EKONOMİK İLİŞKİLERİ

DIŞ TİCARET

1997 yılından sonra Türkiye'nin bölge ülkelerine gerçekleştirdiği demir-çelik ihracatının azalmaya başlaması ile birlikte 2002 yılına kadar Türkiye'den Malezya'ya gerçekleştirilen ihracat 30 – 40 milyon dolar, ithalat ise 225 – 285 milyon dolar seviyelerinde sabitleşmiş, 2002 yılında ise ihracatta Asya finansal krizi öncesi rakamlarına yaklaşılırken ithalatta küçük de olsa bir artış yaşanmıştır.

TÜRKİYE – MALEZYA DIŞ TİCARETİ (BİN DOLAR)					
YILLAR	İHRACAT(X)	İTHALAT (M)	X/M	DENGE	HACİM
1988	3.730	99.520	0,03	-95.790	103.250
1989	7.114	106.917	0,06	-99.803	114.031
1990	11.483	110.962	0,10	-99.479	122.445
1991	21.572	143.508	0,15	-121.936	165.080
1992	18.947	141.146	0,13	-122.199	160.093
1993	62.156	159.658	0,38	-97.502	221.814
1994	113.678	170.478	0,66	-56.800	284.156
1995	99.668	272.303	0,36	-172.635	371.971
1996	133.782	236.561	0,56	-102.779	370.343
1997	134.417	283.224	0,47	-148.807	417.641
1998	41.743	284.674	0,14	-242.930	326.417
1999	36.523	218.828	0,16	-182.305	255.351
2000	39.033	265.869	0,14	-226.836	304.902
2001	35.274	239.369	0,14	-204.095	274.643
2002	113.039	241.788	0,46	-128.749	354.827
2002*	6.935	47.340	0.14	-40.405	54.275
2003*	37.452	70.521	0.53	-33.069	107.973

Kaynak : DTM

- Ocak – Mart Dönemi

2002 YILI İTİBARIYLA BAŞLICA DIŞ TİCARET MADDELERİ					
İHRACAT			İTHALAT		
FASIL	TUTAR	%	FASIL	TUTAR	%
Otomotiv ve Yan Sanayii	69.765	61,7	Sentetik Suni Filamentler	46.616	19,3
Demir-Çelik	6.139	5,4	Elektrikli Makinalar	43.436	18,0
Elektrikli Makinalar	5.671	5,0	Hayvansal ve Bitkisel Yağlar	43.086	17,8
Anorganik Kimyasallar	3.859	3,4	Kazanlar, Makinalar	34.742	14,4
Sebze-Meyve Müstahzarları	3.121	2,8	Kauçuk ve Kauçuk Ürünleri	25.593	10,6
Tütün	3.066	2,7	Muhtelif Kimyasal Maddeler	6.444	2,7
Dokunmuş Hazır Eşya	2.492	2,2	Sentetik Suni Devamsız Lifler	6.387	2,6
Kazanlar, Makinalar	2.453	2,2	Ayakkabılar	6.251	2,6
Örülmemiş Giyim Eşyası	1.721	1,5	Pamuk	5.177	2,1
Özel Dokunmuş Mensucat	1.603	1,4	Plastikler	4.928	2,0
Diğer	13.143	11,6	Diğer	19.124	7,9
Toplam	113.039	100,0	Toplam	241.788	100,0

YATIRIM İLİŞKİLERİ

Türkiye'deki Malezya Yatırımları

2002 yılı sonu itibarı ile Türkiye'de toplam yatırım tutarı 70 milyar TL olan iki adet Malezya yatırımı bulunmaktadır.

Malezya'da Türk Yatırımları

Malezya'da fiber optik kablo üretimi, tekstil ve konfeksiyon, inşaat malzemeleri ve dış ticaret alanlarında faaliyet gösteren toplam beş adet kayıtlı Türk yatırımı bulunmaktadır.

İŞBİRLİĞİ POTANSİYELİ

İnşaat ve müteahhitlik iki ülke arasında en fazla işbirliği vaad eden sektörlerin başında gelmektedir. Malezya'da Türk inşaat ve müteahhitlik firmaları 2002 yılı sonu itibarı ile toplam 68 milyon dolar tutarında üç adet proje tamamlamışlardır. Bu nedenle önümüzdeki dönemde altyapı yatırımlarında önemli oranda artış beklenen Malezya'da gündemde bulunan projelerin takip edilmesi büyük önem taşımaktadır.

Ayrıca 2000 yılında Türkiye'nin Malezya'ya 211 adet zırhlı muharebe aracı satışına ilişkin Kuala Lumpur'da imzalanan anlaşma Türkiye'nin, şimdiye kadar tek kalemde en geniş kapsamlı savunma sanayii ihracatını oluşturmaktadır. Bu anlaşma kapsamında 2993 yılı Mayıs ayında Malezya'ya 72 milyon Dolar tutarında zırhlı araç ihracatı gerçekleştirilmiştir.

ANLAŞMALAR

- Ticaret Anlaşması (Şubat 1977)
- Ekonomik ve Teknik İşbirliği (Şubat 1977)
- İkili Hava Ulaştırma Anlaşması (Mayıs 1983)
- Deniz Taşımacılığı Anlaşması (Eylül 1983)
- Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması (Eylül 1998)